

Anmærkninger fra revisor og mistede oplysninger ved fravalg af revision

– *Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber*

Undersøgelse af revisionsanmærkninger i regnskaberne

Godt 252.000 selskaber har indleveret et regnskab for 2016 til Erhvervsstyrelsen.

På baggrund af data for regnskaberne leveret af Experian har FSR – danske revisorer undersøgt omfanget af revisionsanmærkninger i påtegningerne på regnskaberne for 2016 og sammenlignet med tidligere år. Dette giver et overblik over, hvor ofte revisorer påpeger forhold i regnskaberne, som har betydning for regnskabsbrugerne.

Hovedparten af de danske selskaber kan i dag frivilligt fravælge revision. Undersøgelsen afdækker derfor også, hvor mange selskaber, der ikke bliver revideret og giver et estimeret bud på, hvor mange bemærkninger, der af den grund ikke gives, og derved ikke kommer til offentlighedens kendskab.

Hovedkonklusioner

- 13.998 selskaber havde mindst én bemærkning fra revisor i påtegningen på 2016-regnskabet. Det svarer til, at 10 pct. af selskaber med revision, udvidet gennemgang eller revision fik mindst én bemærkning i 2016
- Blandt de 112.522 selskaber, der ikke havde fået revision, udvidet gennemgang eller review, anslås det, at mellem 11.239 og 19.499 selskaber ville have fået minimum én bemærkning, men som grundet fravalget ikke længere er synlige i tilknytning til regnskaberne.

 / KONTAKT

**Henvendelser
angående
analysen:**

Tom Vile Jensen
Erhvervspolitisk
Direktør
mail: tvj@fsr.dk
tlf.: 41 93 31 51

**Thomas
Baadsgaard**
Analytiker
mail: tba@fsr.dk
tlf.: 41 93 31 79

Godt fire ud af 10 selskaber får en revision af regnskabet

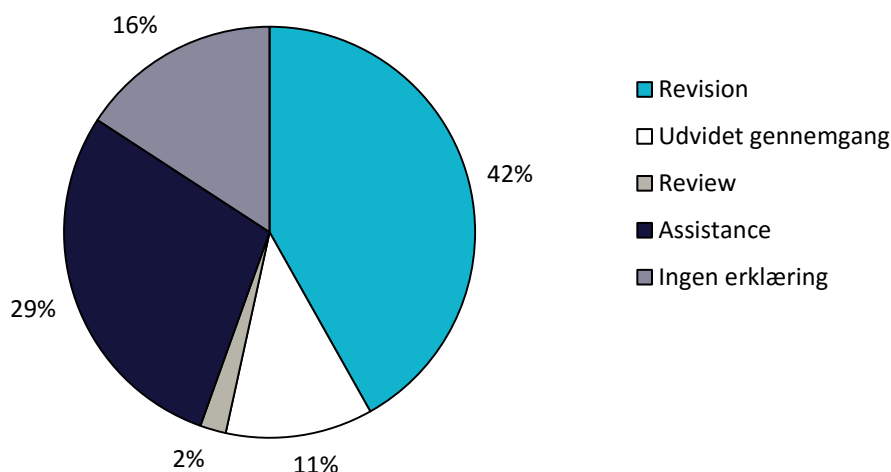
42 pct. af 2016-regnskaberne fik en revision af regnskabet, svarende til 105.734 regnskaber. Efter en årrække hvor flere og flere selskaber har fravalgt at få revideret deres regnskab, er det altså nu kun godt fire ud af 10 af selskaberne, der vælger at få en revisionserklæring. Blandt 2016-regnskaberne blev 112.522 hverken revideret, fik foretaget udvidet gennemgang eller fik et review. Det er mere end fire gange så mange som blandt 2012-regnskaberne, hvor 25.823 havde fravalgt revision eller review.

Virksomheder, som ikke er revisionspligtige, har mulighed for helt at fravælge revision, eller alternativt at få foretaget en udvidet gennemgang, et review af årsregnskabet, assistance med regnskabsopstillingen. Udvidet gennemgang, review- eller en erklæring om assistance med opstilling af regnskab er i modsætning til revision ikke afgivet med en høj grad af sikkerhed¹.

Ud af de sammenlagt 252.663 offentliggjorte regnskaber er 105.734, svarende til 42 pct., blevet revideret. 5.144, svarende til 2 pct., af regnskaberne indeholder en reviewerklæring, mens 29.263, svarende til 11 pct., har valgt udvidet gennemgang, der i 2013 blev introduceret som en ny ydelse, som kan vælges af alle selskaber i regnskabsklasse B uanset om de er revisionspligtige eller ej. Derudover har 72.572, svarende til 29 pct., af virksomhederne fået assistance med opstilling af regnskabet, mens 39.950 af regnskaberne ikke indeholder en erklæring fra revisor, svarende til 16 pct.

Figur 1

Fordelingen af erklæringer i 2016-regnskaberne

Kilde: Experian 2017

¹ I udvidet gennemgang og review kan der dog godt gives anmærkninger.

Sammenlignet med sidste års gennemgang af regnskaberne fra 2015 er andelen af selskaber, som har fået foretaget revision, faldet med cirka 7 procentpoint i fra 49 pct. i 2015-regnskaberne til 42 pct. i 2016-regnskaberne. Det svarer til, at godt 7.500 færre selskaber har fået revideret 2016-regnskabet sammenlignet med 2015-regnskabet. Efter flere år med betydelige fald i andelen af selskaber, som får foretaget revision, er det altså nu under halvdelen af selskaberne, der får en revisionspåtegning på regnskabet.

Tabel 1
Fordeling af antal erklæringer i 2015- og 2016-regnskaberne

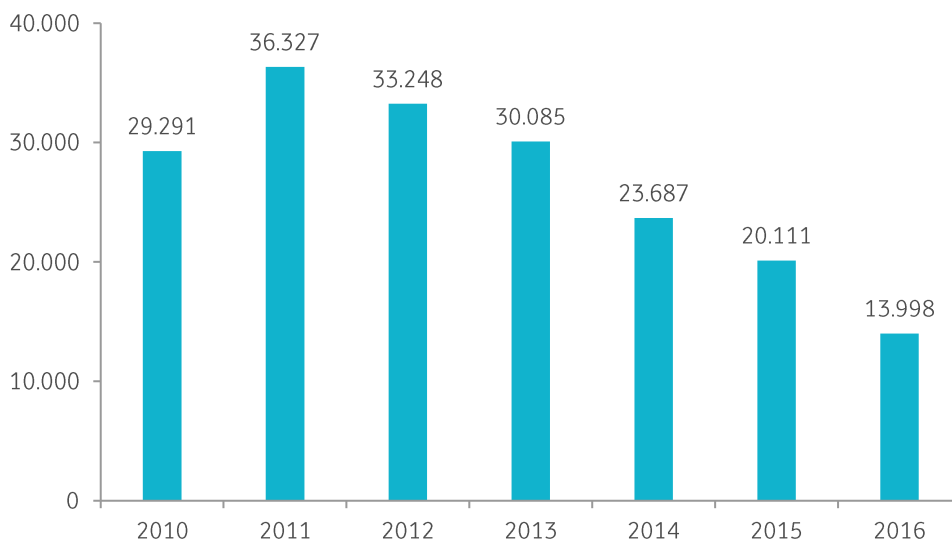
	2015	2016
Revision	113.377	105.734
Udvidet gennemgang	25.986	29.263
Review	5.765	5.144
Assistance	57.446	72.572
Ingen erklæring	30.245	39.950
I alt	232.819	252.663

Kilde: Experian 2017

Fortsat fald i omfanget af revisionsanmærkninger

I 2016 var antallet af selskaber med mindst én anmærkning i revisors påtegning på regnskabet 13.998. Det svarer til, at 10 pct. af de danske selskaber, der har fået foretaget revision, udvidet gennemgang, eller review har fået én eller flere revisionsanmærkninger i påtegningen på 2016-regnskabet.

Figur 2
Udviklingen i antallet af regnskaber med revisionsanmærkninger

Kilde: Experian 2017

Antallet af selskaber, der har fået anmærkninger i regnskabet af uafhængige revisorer, nåede sit højdepunkt i 2010, hvor 36.327 selskaber fik mindst én anmærkning i regnskabet. Siden da er antallet af regnskaber med revisionsanmærkninger faldet kraftigt fra 36.327 i 2011 til 20.111 i 2015. Det svarer til et fald på knap 45 pct., altså næsten en halvering af omfanget af revisionsanmærkninger fra 2011- til 2015-regnskaberne. Det seneste år er antallet af revisionsanmærkninger faldet med 6.113, hvilket svarer til et fald på godt 30 pct., så der i påtegningerne på 2016-regnskaberne er givet 13.998 revisionsanmærkninger.

Tabel 2
Udvikling i andel reviderede regnskaber med revisionsanmærkninger

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel med mindst én anmærkning blandt regnskaber med revision, udvidet gennemgang eller review	18,9%	17,7%	17,3%	15,0%	13,9%	10,0%

Kilde: Experian 2017 og egne beregninger

De seneste par års fald i antallet af anmærkninger i påtegningerne på regnskaberne hænger blandt andet sammen med, at antallet af selskaber, som får revideret deres regnskab,

også er faldet i disse år. Antallet af selskaber, som fik foretaget revision, udvidet gennemgang eller review, faldt med 16.192 fra 2013 til 2014, svarende til et fald på 9 pct. Til sammenligning faldt antallet af anmærkninger i samme periode med 6.398, svarende til et fald på 21 pct. I hele perioden fra 2011 til 2016 er antallet af selskaber med anmærkninger faldet med 22.329, svarende til et fald på godt 61 pct. I samme periode er antallet af selskaber, som har fået foretaget revision, udvidet gennemgang eller review, med 57.375, svarende til et fald på godt 27 pct. En del af faldet i antallet af anmærkninger kan derfor formegentligt forklares ved, at mange selskaber har fravalgt revision, udvidet gennemgang eller review.

På trods af et markant fald i antallet af regnskaber med anmærkninger i påtegningerne siden 2011, har det relative fald været mere begrænset. Andel af regnskaber med anmærkninger i påtegningerne set i forhold til de danske selskaber, der har fået foretaget revision, udvidet gennemgang eller review, var på sit højeste niveau i 2011-regnskaberne. Her havde 18,9 pct. af regnskaber mindst én anmærkning i revisors påtegning, mens det for 2015-regnskaberne var 13,9 pct. Fra 2011 til 2015 har der således været et fald i andelen af reviderede regnskaber, der har fået en anmærkning i påtegningen, på 5 procentpoint, hvilket alt andet lige må ses som et forholdsvis begrænset fald. Det seneste år har der dog været et større fald på 3,9 procentpoint, så andelen i 2016-regnskaberne var på 10 pct.

Ud over fravalget af revisors erklæringer kan en generel forbedring af det økonomiske klima siden Finanskrisen formentlig også have en betydning for antallet af anmærkninger, der angives i påtegningerne. Det faldende antal anmærkninger kan således også være et udtryk for, at forhold, som udløser anmærkning i påtegningerne på regnskaberne, er forbedrede i løbet af de seneste par år.

En lang række problematiske regnskaber opdages ikke

I 2006 fik en række selskaber i Danmark muligheden for at fravælge revisionen. Siden 2006 er antallet af selskaber i Danmark, der ikke bliver revideret, får udvidet gennemgang eller review, steget markant fra 12 i 2006 til 112.522 i 2016. På den måde kommer en lang række forhold ikke frem til offentligheden omkring eventuel usikkerhed om selskabernes økonomiske status eller eventuelle lovovertrædelser fra ledelsen. Samtidig betyder det også, at der ikke er samme sikkerhed for regnskabets indhold, som når en uafhængig tredjepart har revideret det.

I 2006 havde blot 12 selskaber fravalgt revisionen, mens 25.823 selskaber fravalgte revision eller review i 2012. I 2013 fik selskaberne mulighed for at få foretaget en udvidet gennemgang af regnskabet, hvor revisor ligesom i revisionen kan komme med alle typer anmærkninger, i stedet for en mere omfattende revision. 41.854 selskaber blev hverken revideret, fik foretaget udvidet gennemgang eller et review i 2013, en stigning på 62 pct. i forhold til omfanget i 2012. Siden da har der været en markant stigning i antallet af selskaber, som hverken blev revideret eller fik foretaget udvidet gennemgang af regnskabet. Således havde 112.522 selskaber fravalgt at få foretaget revision, udvidet gennemgang eller review af deres 2016-regnskab, hvilket er mere end fire gange så mange som for fire år siden i 2012.

F

/ FAKTA

Fakta om lempelse af revisionspligt

Revisionspligten er blevet lempet i flere omgange.

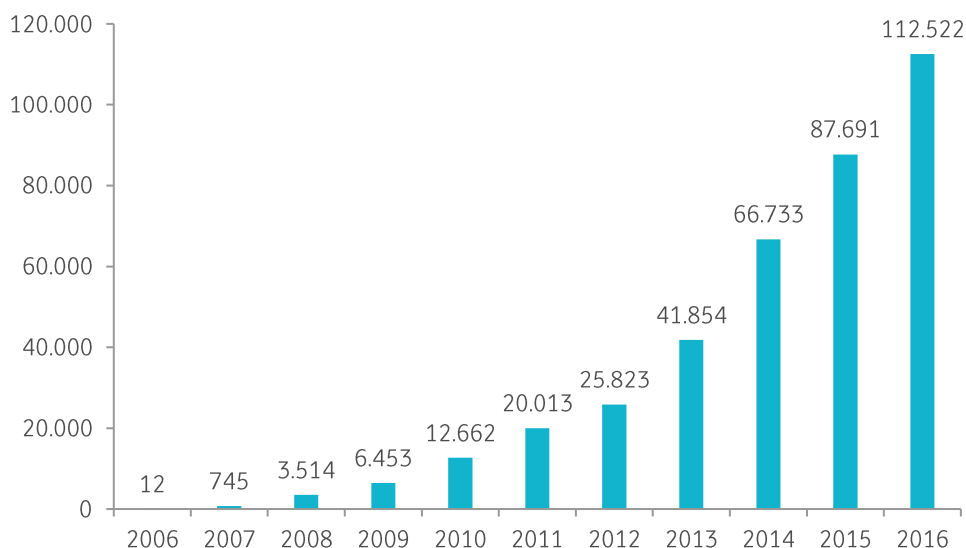
Før 2006: Alle regnskabsklasse B-virksomheder er omfattet af revisionspligt.

Fra 2006: Regnskabsklasse B-virksomheder med op til 3 mio. kr. i nettoomsætning får mulighed for at fravælge revision.

Fra 2011: Regnskabsklasse B-virksomheder med op til 8 mio. kr. i nettoomsætning får mulighed for at fravælge revision.

Fra 2013: Regnskabsklasse B-virksomheder med mere end 8 mio. kr. i nettoomsætning får mulighed for at vælge mellem udvidet gennemgang og revision. Holdingselskaber sidestilles med klasse B-virksomheder i forhold til revisionspligten, så holdingselskaber med op til 8 mio. kr. i nettoomsætning på "koncernniveau" får mulighed for at fravælge revision.

Figur 3
Udviklingen i antal selskaber, der har fravalgt revision, udvidet gennemgang og review

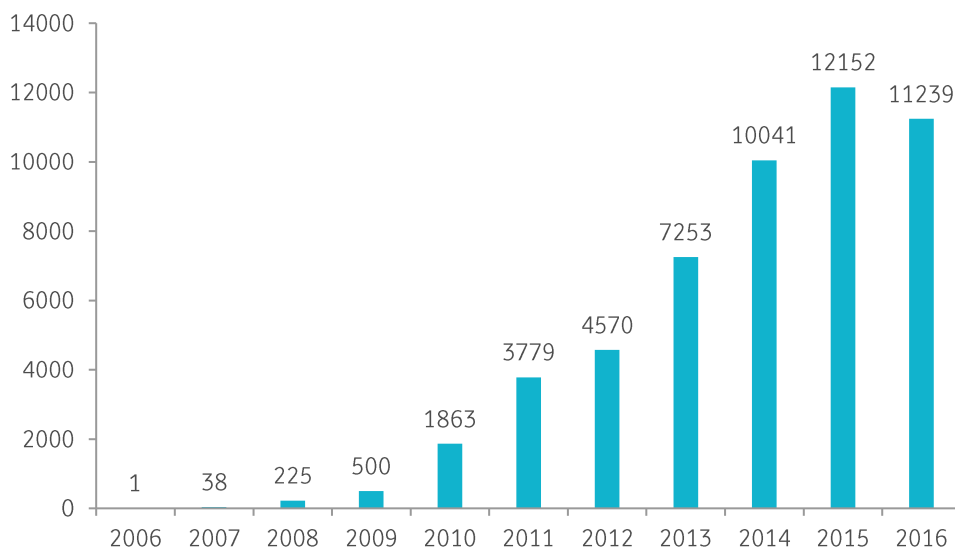
Kilde: Experian 2017 og egne beregninger

Disse selskaber indgår ikke i statistikken over antal regnskaber, der har fået mindst én anmærkning, eftersom der ikke er udført revision, udvidet gennemgang eller review af dem. En række af disse selskaber, ville forventeligt have fået mindst én anmærkning i revisors påtegning på regnskabet, hvis en revisor havde foretaget revision, udvidet gennemgang eller review af regnskaberne. For at sandsynliggøre omfanget af anmærkningerne, som forventeligt mistes blandt disse selskaber, estimeres det på baggrund af en konservativ vurdering om, at revisor ville give en anmærkning i revisors påtegning på regnskabet i en lige så stor andel, som ved revision, udvidet gennemgang eller review.

Det betyder, at for eksempel havde cirka 10 pct. af selskaberne med en revisions-, udvidet gennemgang eller review erklæring mindst én anmærkning i 2016-regnskaberne, hvorfor det så anslås, at der i cirka 10 pct. af 2016-regnskaberne, hvor der ikke er blevet revideret, har fået en udvidet gennemgang eller et review, kunne have været givet en anmærkning.

Blandt de 112.522 selskaber, der ikke blev revideret, anslås der derfor at kunne have været givet mindst én anmærkning i 11.239 selskaber. I 2012-regnskaberne indeholdt 17,7 pct. af selskaberne med en revisions- eller review erklæring mindst én anmærkning i påtegningen. Dermed anslås det også, at 17,7 pct. af de 25.823 2012-regnskaber, som ikke blev revideret eller fik review, kunne have fået en anmærkning, hvis det var blevet revideret eller have fået et review, svarende til 4.570 regnskaber med mistede anmærkninger.

Figur 4
Udviklingen i antallet af regnskaber med mistede anmærkninger

Kilde: Experian 2017 og egne beregninger

Ovenstående figur indikerer altså, at en stor del af forklaringen bag faldet i antallet af regnskaber med revisoranmærkninger, kan forklares med en stor stigning i fravalg af revision eller udvidet gennemgang og dermed i antallet af mistede anmærkninger, som ikke er synlige for brugerne i regnskabet.

Den konservativ forventning om, at revisor ville give en anmærkning i revisors påtegning på regnskaber lige så ofte i når revision, udvidet gennemgang eller review er fravalgt, som det sker i regnskaber hvor revision, udvidet gennemgang eller review er tilvalgt, under-vurdere med stor sandsynlighed omfanget af anmærkninger, som ikke kommer til offent-lighedens kendskab. Denne vurdering tager nemlig ikke højde for de rettelser, revisor fo-retager i regnskabsgrundlaget inden regnskabet udarbejdes og revideres. Derfor kan det ikke afvises, at der reelt er flere problematiske forhold i regnskaberne uden revision, udvi-det gennemgang eller review, end der kommer frem i denne undersøgelse.

Samtidig må revisor kun give anmærkninger om oplysningerne i selve regnskabet ved et review. Der kan derfor være en række forhold, som ikke udløser anmærkninger i et re-view, men som ville have gjort det ved revision eller udvidet gennemgang. Derfor kan det heller ikke afvises, at der ville være givet anmærkninger i flere af regnskaberne med en re-viewerklæring, hvis de i stedet for et review havde fået revision eller udvidet gennem-gang.

Omfanget af mistede oplysninger kan potentielt være langt større

Det anslåede omfang af anmærkninger, der ikke kommer til offentlighedens kendskab er faldet det seneste års tid. Men der er en risiko for, at omfanget af disse mistede anmærkninger kan være markant undervurderet. Hvis andelen af anmærkninger, der ikke kommer til offentlighedens kendskab i 2016-regnskaberne, antages at være på samme niveau som i 2013-regnskaberne, så betyder det, at knap 20.000 anmærkninger ikke kom til offentlighedens kendskab i 2016-regnskaberne.

Fra 2006 har en lang række selskaber haft muligheden for at fravælge revisionen, og det har mange valgt at gøre. Fravalget af revision, udvidet gennemgang eller review har for alvor taget fart de seneste år, og siden 2012-regnskaberne er antallet af regnskaber uden revision, udvidet gennemgang eller review mere end firdoblet.

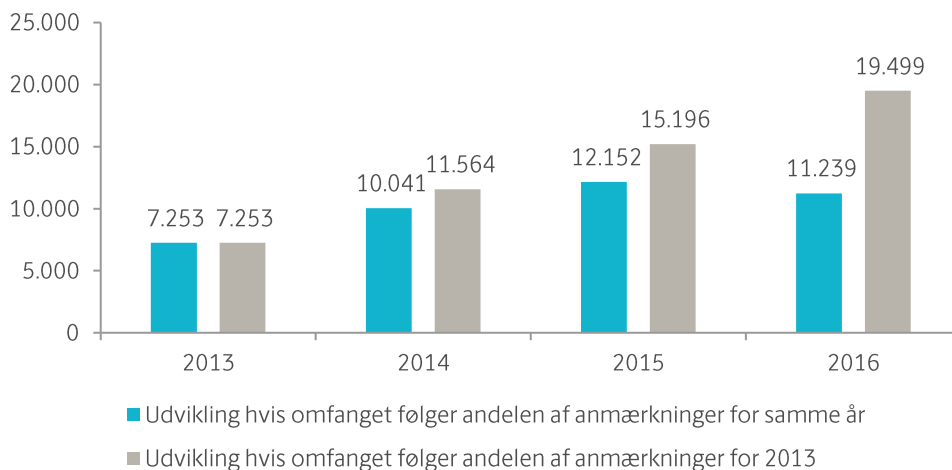
Udviklingen i fravalget af revision, udvidet gennemgang eller review har formentligt også en stor betydning for, at andelen af selskaber med anmærkninger er faldet så meget over de seneste år. Efterhånden som fravalget af disse erklæringer bliver mere udbredt, er det nemlig forventeligt, at selskaberne, som får revision, udvidet gennemgang eller review, enten er så store, at de ikke kan fravælge revisionen, eller generelt har flere ressourcer og mere styr på tingene, så de ikke risikerer at få anmærkninger i forbindelse med regnskab. Det betyder altså, at selskaberne med revision, udvidet gennemgang eller review, kan forventes at have en mindre tendens til at få anmærkninger, sammenlignet med en række af de selskaber, som allerede har fravalgt disse erklæringer.

Denne tendens betyder også, at der er en risiko for, at man kraftigt undervurderer omfanget af regnskaber med anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, når det blot antages, at revisor ville give anmærkninger i revisors påtegning på regnskab i en lige så stor andel af selskaberne, som ved revision, udvidet gennemgang eller review.

Omfanget af regnskaber med anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, kan derfor potentielt være markant større end tidligere estimeret. For at give en indikation af, hvor mange anmærkninger, der potentielt aldrig kommer frem til offentligheden, kan man sammenligne med tidligere år, hvor fravalget af revision, udvidet gennemgang eller review ikke var så stort.

Blandt 2013-regnskaberne havde 17,3 pct. af selskaberne med revision, udvidet gennemgang eller review mindst én anmærkning i påtegningen. Samme år havde 41.854 selskaber fravalgt disse erklæringer. Hvis omfanget af anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab blandt 2016-regnskaberne antages at være på samme niveau i 2013-regnskaberne, så svarer det til, at der ville have været givet anmærkninger i 17,3 pct. af de 112.522 regnskaberne, som hverken fik revision, udvidet gennemgang eller review i 2016. Dermed kan anmærkningerne i helt op mod 19.499 regnskaber risikere ikke at komme frem til offentligheden blandt 2016-regnskaberne.

Figur 4
Udvikling i det potentielle omfang af anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab

Kilde: Experian A/S 2017 og FSRs egne beregninger

Samlet set giver det altså en indikation af, at et sted mellem 11.239 og 19.499 regnskaber ville have fået en anmærkning, hvis en revisor havde udført revision, udvidet gennemgang eller review af regnskabet. Disse er dog ikke synlige fordi revision, udvidet gennemgang og review er fravalgt.

2.611 danske selskaber har mindst én modifikation i påtegningerne

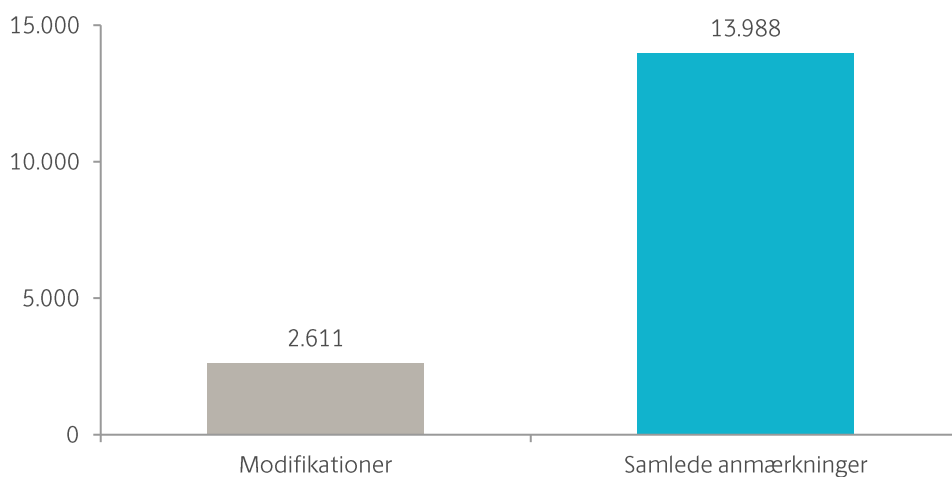
Blandt de 13.998 selskaber, der har fået mindst én anmærkning i påtegningen på 2016-regnskaberne, har 2.611 mindst én modifikation, svarende til knap 19 pct.

Revisor kan i påtegningen på et regnskab give anmærkninger i form af eksempelvis fremhævelser, rapporteringsforpligtelser eller modifikationer. Det er en ændring i forhold til tidligere år, hvor revisors anmærkninger enten kom i form af supplerende oplysninger eller forbehold.

Anmærkninger, der tidligere blev kaldt forbehold, kaldes nu modifikationer. Supplerende oplysninger er delt op i en række forskellige kategorier, der blandt andet kaldes fremhævelser og rapporteringsforpligtelser.

Anmærkningerne kan omhandle en lang række forskellige forhold, både om regnskabet og andre forhold om selskabet, som kan være relevant for regnskabslæseren. Revisor kan dermed give mere end én anmærkning i påtegningen i form af for eksempel én eller flere fremhævelser, rapporteringsforpligtelser og/eller én eller flere modifikationer.

Figur 5
Andel selskaber med anmærkninger, som har fået mindst én modifikation

Kilde: 2017 og egne beregninger

Når påtegningen indeholder én eller flere modifikationer, skyldes det, at revisor enten er uenig i eller ikke har fået tilstrækkeligt bevis for specifikke poster i regnskabet. Modifikationerne handler oftest om virksomhedens fortsatte drift, indregninger og målinger af specifikke poster eller utilstrækkelig bevis for specifikke poster. Revisors modifikationer i forbindelse med indregning og måling skyldes, at revisor enten er uenig i eksempelvis værdiansættelsen af varelageret eller slet ikke har mulighed for at verificere værdien af lageret. Denne type modifikationer kan blandt andet omhandle indregning og måling af kapitalandele i datter- eller associerede selskaber eller andre værdipapirer, udskudt skatteaktiver, varelager, tilgodehavender, ejendomme og grunde, med videre.

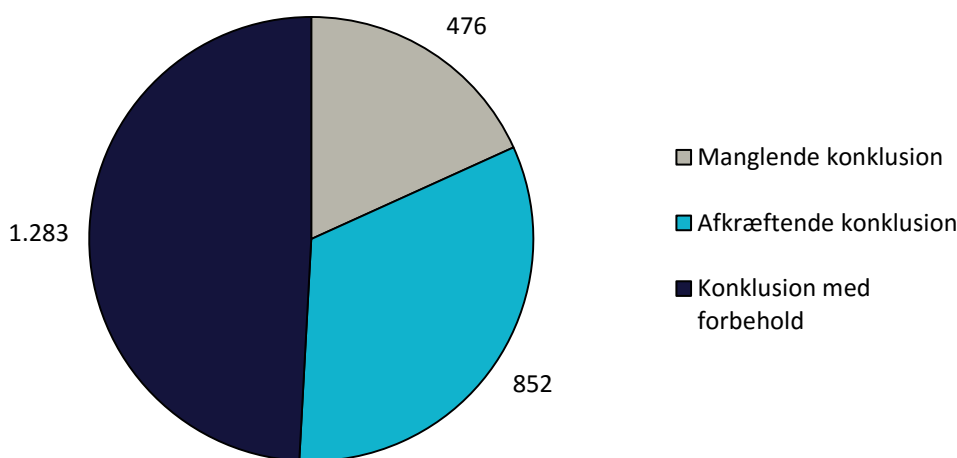
Mere end 1.300 regnskaber er ikke retvisende eller kan ikke verificeres som retvisende
2.611 af regnskaberne, der har fået mindst én anmærkning, har fået en modificeret konklusion som følge af et eller flere modifikationer i påtegningen. Blandt disse har revisor i 1.328 tilfælde konkluderet, at regnskabet ikke er retvisende, eller det ikke kan verificeres, om regnskabet er retvisende. Dermed er 9,5 pct. af regnskaberne med mindst én anmærkning i påtegningen enten ikke retvisende, eller kan ikke verificeres som retvisende.

Når påtegningen indeholder en modifikation bliver konklusionen i revisors påtegning også modificeret. Konklusionen ændres dermed enten til en konklusion med forbehold, en manglende konklusion eller en afkræftende konklusion. Dette er ikke tilfældet, når påtegningen kun indeholder fremhævelser, rapporteringsforpligtelser og lovovertrædelser, hvor der stadig kan gives en konklusion uden modifikationer.

En konklusion med forbehold vil sige, at revisoren konkluderer, at regnskabet er retvisende bortset fra det, forhold modifikationen handler om. En afkræftende konklusion vil sige, at revisoren konkluderer, at regnskabet ikke giver et retvisende billede, hvorimod en manglende konklusion vil sige, at revisoren ikke er i stand til at konkludere på regnskabet, givet den information, som virksomheden har gjort eller kunne gøre tilgængelig for revisor.

Når revisor giver en konklusion uden modifikationer eller en konklusion med forbehold, betyder det, at regnskabet i sin helhed er retvisende. Dette er ikke tilfældet, når revisor giver en afkræftende konklusion eller en manglende konklusion. I disse tilfælde angiver revisor enten, at regnskabet ikke er retvisende, eller det ikke kan verificeres, om regnskabet er retvisende.

Figur 6
Fordeling af modificerede konklusioner for selskaber med modifikationer

Kilde: Experian 2017 og egne beregninger

Blandt de 2.611 selskaber, som har fået mindst én modifikation, anslås det, at 1.283 selskaber, svarende til 49 pct., har fået en konklusion med forbehold. I 852 selskaber, svarende til 33 pct., har modifikationen en så gennemgribende karakter, at det har ført til en afkræftende konklusion. I 476 selskaber, svarende til 18 pct., har utilstrækkelig bevis for et eller flere forhold ført til en manglende konklusion.